КРЫВІНКА

ЖНІВЕНЬ
№12 (220)
2018 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

МЕРКАВАННЕ РЭДАКТАРА

ЦІ ПАВЕРНЕМСЯ ТВАРАМ ДЛЯ ЛЮДЗЕЙ?

У Бешанковічах ідзе рамонт вуліцы імя Чарняхоўскага. Па вуліцы кладуць ходнікі. Прычым кладуць няякасна, ужо свежапакладзены асфальт на ходніках ідзе хвалямі і ямкамі. Праверана: пасля дажджу на новых ходніках стаіць вада.

Але артыкул не пра тое. Справа ў тым, што гэтымі ходнікамі будуць карыстацца не ўсе. Так, яны патрэбныя для горада, але ж…

Шмат людзей з мікрараёна вуліцы Чарняхоўскага працуюць у бальніцы, дый проста яе наведваюць, калі трэба. І як тыя людзі дабіраюцца да бальніцы? Правільна, не новымі ходнікамі, якія вядуць у іншы бок, а наўпрост, спачатку вуліцамі Лазо ці Калініна (каму як зручней), а потым сцяжынкамі праз рог парку імя Ткачэнкі да Віцебскай шашы.

І вось гэтыя лічаныя 100 метраў праз парк пераўтвараюцца для людзей увесну і ўвосень у сапраўдную паласу перашкодаў: нават гумавыя боты не заўжды выратоўваюць. А між тым працы там для бешанковіцкіх арганізацый на паўдня. Дзе-нідзе падсыпаць крыху жвірам, высекчы куст-другі, дзе трэба – пакласьці трубу-пераход. Тут не трэба класці асфальт і ставіць бардзюры з мачтамі асвятлення. (Хаця, прызнаюся, было б фантастычна, але ж гэта не для сённяшняй Беларусі.) Затое 500 чалавек, якія карыстаюцца гэтымі сцежкамі штодня, былі б да смерці ўдзячныя за вырашэнне набалелай праблемы.

Дадам, што гэтымі сцежкамі ходзяць і школьнікі ў гімназію. Сюдой жа едуць веласіпедысты не толькі з вуліцы Чарняхоўскага, але і з Верхняга Крывіна і іншых прылеглых вёсак.

Г.Станкевіч

УВАГА!

ЛІДАРЫ ПА ШАЛЕНСТВУ

За сем месяцаў 2018 года на тэрыторыі Віцебскай вобласці было выяўлена 53 шалёных жывёлы, што ў паўтара раза больш, чым за аналагічны перыяд 2017 года.

А лідзіруе па колькасці захворванняў на шаленства Бешанковіцкі раён — там выяўлена 20 выпадкаў

У суседнім Сенненскім раёне зафіксавана 12 выпадкаў, у Аршанскім - 6, у Чашніцкім - 5, у Талачынскім - 4, ва Ўшацкім - 2, у Віцебскім, Гарадоцкім, Лепельскім і Пастаўскім раёнах - па адным, паведамляе загадчык аддзялення эпідэміялогіі асабліва небяспечных інфекцый ГУ «ВАЦГЭ і ГЗ» А. Павірахава.

Часцей за ўсё хвараюць на шаленства дзікія жывёлы. У гэтым годзе на іх прыпадае 34 выпадкі.

Колькасць хворых хатніх жывёл (сабак і катоў, уключаючы безнаглядных) практычна не змянілася і склала 13 выпадкаў.

У 2018 годзе зарэгістравана 6 выпадкаў шаленства сярод сельскагаспадарчых жывёл: 4 каровы, 1 каза і 1 авечка.

А.Тутэйшы

Партал твайго горада: http://beshankovichy.by

ГАЛАСЫ

*У куродыме часу
зьнікаюць абрысы мінут,
што калісьці былі
ў нашу памяць грунтоўна ўпісаны,
і прыходзіцца часам
нам шмат перашкод абмінуць,
каб вярнуць іх назад
з неўміручымі іх галасамі.*

*І – бывае – знянацку
яны ў цішыні загучаць,
бо вяртаюцца хвілі
адной ім вядомай дарогай.
І падасца: спыніўся
на момант разгублены час,
і пра тое, што мусіць рабіць,
ён пытаецца ў Бога.*

*Галасы забіраюць мяне
наўпрост з часу на час
і нясуць за сабой
праз узгоркі і напластаванні.
І мякчэе душа,
і сыходзіць упрочкі адчай,
і мая адзінота,
як хмарка ўгары,
адплывае.*

Г.Станкевіч

ЭКАНОМІКА

НАШЫ ЗАРОБКІ Ў ЧЭРВЕНІ

Бешанковіцкі раён у чэрвені 2018 года пакінуў ТОП-10 раёнаў з нізкімі заробкамі. Але ён размясціўся зусім побач з ТОП-10, на адзінаццатым месцы знізу. Сярэдні заробак у Бешанковіцкім раёне ў чэрвені склаў 654,4 рублі.

Ад Вушацкага раёна, які замыкае дзясятку, мы «адстаём» роўна на 6 рублёў.

Шаркаўшчына зноў самая бедная. Два месяцы гэтаму раёну атрымоўвалася займаць хоць бы другое месца ў зарплатным антырэйтынгу, але на большае не хапіла.

Дарэчы, менавіта Шаркаўшчынскі раён, які ўзначальвае ў чэрвені дзесятку раёнаў з самымі нізкімі заробкамі, застаўся адзіным раёнам у Беларусі з сярэднім заробкам менш 600 рублёў. У траўні, нагадаем, да ліку такіх далучаўся яшчэ Мсціслаўскі раён.

Затое цяпер у краіне ўжо чатыры раёны, дзе атрымліваюць больш праслаўтых 1000 рублёў. На такі сярэдні паказчык ўдалося выйсці не толькі традыцыйным Салігорскаму і Мінскаму раёнам, але і Дзяржынскаму з Рэчыцкім.

Розніца паміж самым «багатым» і самым «бедным» раёнам ледзь знізілася і склала 2,3 разы.

Як і ў траўні, 46 раёнаў з 118 маюць сярэднюю зарплату ад 600 да 700 рублёў.

У сямі раёнах сярэдняя зарплата ў чэрвені пераадолела паказчык "у сярэднім па краіне" (гэта, нагадаем, 953,7 рубля).

Заробкі ўпалі ў 43 раёнах. Гэта значна горш, чым у траўні: тады, нагадаем, сярэднія "палучкі" падалі толькі ў 5 раёнах. Самы вялікі рост паказаў Мядзельскі раён (плюс 47,2 рубля), самае вялікае падзенне - Салігорскі раён (мінус 100 рублёў).

Дарэчы, памятаеце дзіўны рывок сярэдніх заробкаў у адным з «самых бедных» раёнаў краіны - Сенненскім? У траўні, як мы пісалі, зарплаты там выраслі аж на 105 рублёў у сярэднім. Але ўжо ў чэрвені адкаціліся назад на 40,9 рубля.

А.Тутэйшы
па матэрыялах TUT.BY

ВЫРАШЫМ ПРАБЛЕМУ

ЦІ ПАТРЭБНЫ ВЕЛАПАРКІНГ НА АЎТАСТАНЦЫІ?

Факт застаецца фактам: у Бешанковічах на аўтастанцыі няма дзе прыткнуць двухколавага сябра. Той, хто карыстаецца аўтобусамі, як правіла, не мае свайго аўтамабіля. І ягоныя праважатыя падвозяць цяжкія сумкі-валізы да аўтастанцыі ці забіраюць іх адтуль на роварах. Яны прыязджаюць на аўтастанцыю і адразу ж сутыкаюцца з пытаннем: куды падзець веласіпед?

Зразумела, ён паркуецца да сценак будынка ці да слупоў, на якія абапіраецца дах платформаў.

Гадоў з пяць таму я напісаў ліст Аркадзю Гушчу з просьбай пабудаваць на аўтастанцыі невялікі велапаркінг. Адказ прыйшоў такі: няма грошаў, няма магчымасцяў.

І вось 25-га жніўня на наўпроставай лініі намеснік старшыні райвыканкама Мікалай Заблоцкі абнадзеіў: аказваецца, і на ягоную думку, велапаркінг аўтастанцыі патрэбен. А.Гушчу будзе дадзена даручэнне той велапаркінг пабудаваць.

Вось і ўся гісторыя пытання. Застаецца толькі чакаць вынікаў. Тут ёсць два варыянты. Або: "Абяцанка-цацанка, а дурню радасць", або "Абяцанага тры гады чакаюць". Або можна спадзявацца на якісьці трэці?

Г.Станкевіч

СВЕТ ЗАХАПЛЕННЯЎ

ПРАВЯЛІ ПАРАД ТАМАТАЎ

У Бешанковічах выгадавалі памідоры вагой звыш 1 кг, а таксама мноства пладоў паменш мудрагелістай формы і расфарбоўкі.

Выстава праходзіць чацвёрты год. За гэты час колькасць прадстаўленых гатункаў павялічылася з 60 да 220. Традыцыйна экспазіцыю размяшчаюць у адной з залаў раённай бібліятэкі, а арганізатарам выступае клуб аматараў агародніцтва і кветкаводства пры ЦРБ «Парастак».

-Мы паказваем землякам, якое дзіва змаглі вырасціць на прысядзібных участках. Гатовы падзяліцца з імі сакрэтамі поспеху і насеннем, - сказала кіраўнік клуба Надзея Куц. - Усе гатункі калекцыйныя і былі выведзеныя ў Расіі, ЗША, Канадзе, Украіне, Кітаі і Польшчы. Плады валодаюць унікальным смакам і знешнім выглядам. Калі амерыканцы больш спецыялізуюцца на экзатычнай форме пладоў, то нашы ўсходнія суседзі - на ўраджайнасці.

У раёне каля дзясятка фанатаў, якія захапляюцца вырошчваннем незвычайных памідораў, але Надзея Іванаўна, безумоўна, самая актыўная з іх. Жанчына мае зносіны з калегамі па хобі, у тым ліку замежнымі, па інтэрнэце, анлайн абменьваецца і замаўляе упадабанае насенне .

- Дадзеныя асобнікі дазваляюць атрымаць не толькі смакавае, але і эстэтычнае задавальненне. Глядзіш на такую прыгажосць і нават здымаць з галінкі шкада, - паведаміла Надзея Куц.

- Многія з экзатычных гатункаў сьціплыя да зместу, таму іх можна вырошчваць у адкрытым грунце. Некаторыя маюць выдатныя характарыстыкі, у прыватнасці, вага пладоў. Так, гэтым летам мая асаблівая гордасць - «Мядзведжы кіпцюр» і «біг бой», на кустах якіх выспелі два таматы вагой 1,05 і 1,04 кг.

Эдуард Каралевіч
Віцебскія Весці

УЛАДА І КУРАПАТЫ

ЧЫМ ЗАЙМАЮЦЦА БЕШАНКОВІЦКІЯ ДАІШНІКІ

Чацьвёра прыхільнікаў БХД (партыя Беларуская Хрысьціянская Дэмакратыя), у тым ліку старшыня абласнога аргкамітэту Тацяна Севярынец, 9-га жніўня 2018 года былі затрыманыя і знаходзіліся ў ДАІ райцэнтру Бешанковічы каля дзьвюх гадзінаў. Кіроўцу вінавацілі ў парушэньні ПДД, астатніх трымалі без прычыны.

Паводле Тацяны Севярынец, актывісты яшчэ ў дарозе зразумелі, што за імі сочаць:

«Мы праехалі некалькі пастоў ДАІ, якія пільна за намі назіралі. Потым аўто зь міліцыянтамі нас абагнала, супрацоўнік выйшаў, і пачалося разьбіральніцтва, нібыта наш кіроўца спадар Аляксандар нешта парушыў. На месцы давесьці нічога не змаглі, загадалі ехаць у Бешанковічы».

Спадарыня Тацяна адзначае, што разьбіральніцтва зацягваецца знарок, а яны з Яленай Янушкоўскай, Ірынай Захаравай і Аляксандрам Квілісам меліся прыехаць у Курапаты апоўдні, каб распачаць «віцебскую вахту» каля рэстарацыі «Поедем поедим».

Зь Бешанковіцкага аддзелу ДАІ машыну актывістаў адпусьцілі празь дзьве гадзіны пасьля затрыманьня, склаўшы на кіроўцу пратакол за перавышэньне хуткасьці, але зноўку затрымалі — ужо пад Лепелем, паведаміў Аляксандар Квіліс:

«Супрацоўнікі ДАІ ў Бешанковічах вельмі доўга шукалі аргумэнты на карысьць таго, што была перавышаная хуткасьць. Яўных доказаў у іх не было. Але трэба было хутчэй ехаць, і кіроўца пагадзіўся з пратаколам. На пад'ездзе да Лепелю нас ізноў затрымалі для праверкі дакумэнтаў», — паведаміў актывіст.

«Камусьці вы вельмі не падабаецеся», — пажартаваў супрацоўнік ДАІ, які атрымаў загад нас затрымаць па рацыі.

Пасьля затрымкі ў Лепелі служба ДАІ зноў спыніла машыну зь віцебскімі актывістамі непалёк ад Лагойску. Мэта — праверка дакумэнтаў, сказаў супрацоўнік, ужо не хаваючы таго, што дзейнічае паводле загаду кіраўніцтва.

У Курапаты віцебскія прыхільнікі БХД усё ж дабраліся, хоць і са спазьненьнем на гадзіну.

Тым часам Партыя БНФ заявіла,што спыняе варту ў Курапатах. У заяве партыі гаворыцца, што курапацкая варта цалкам дасягнула сваіх мэтаў: увага шырокіх колаў беларускай і міжнароднай грамадзкасьці прыцягнутая да амаральнай ды сумнеўнай з пункту гледжаньня нормаў права дзейнасьці ўстановы «Поедем поедим». Далейшыя дзеяньні будуць скіраваныя на змаганьне за належную мэмарыялізацыю Курапатаў і адкрыцьцё праўды пра злачынствы сталінізму ў іх.

Што важна ведаць аб пратэстах супраць новай рэстарацыі ў Курапатах:

• Рэстаран стаіць за 50 мэтраў ад месца, дзе ў 1930-я адбываліся масавыя расстрэлы. Карнікі НКВД расстралялі тут, па розных ацэнках, ад 30 тысяч да 250 тысяч чалавек.

• 28 траўня карэспандэнт Свабоды трапіў на тэрыторыю комплексу, дзе пабачыў падрыхтоўку да хуткага адкрыцьця рэстарацыі.

• Грамадзкія актывісты штодня ад 31 траўня пікетуюць забаўляльны комплекс, патрабуючы яго закрыцьця.

• 1 чэрвеня рэстаран «Поедем поедим» пачаў рэклямавацца ў інтэрнэце.

• Рэстаран «Поедем поедим» у Курапатах меркавана запрацаваў увечары 5 чэрвеня.

• 27 чэрвеня наведніцы рэстарацыі на аўтамабілі зьбілі актывіста Леаніда Кулакова, у яго пералом рукі.

• Старшыня Партыі БНФ Рыгор Кастусёў 13 ліпеня паведаміў пра нейкія дамоўленасьці з уладальнікам рэстарацыі, але якія гэта дамоўленасьці — пакуль не сказаў.

• Будоўля забаўляльнага комплексу пад назвай «Бульбаш-хол» пачалася ў 2012 годзе ў ахоўнай зоне Курапатаў. У 2014-м ахоўную зону зьменшылі.

• Першая грамадзкая абарона Курапатаў адбывалася ў 2001–2002 гг., калі моладзь пратэставала супраць пашырэньня кальцавой дарогі праз урочышча. На пачатку 2017-га актывісты адстаялі Курапаты ад будоўлі бізнэс-цэнтру.

Сталінскія рэпрэсіі і Курапаты

У Беларусі масавыя рэпрэсіі пачаліся яшчэ з прыходам да ўлады бальшавікоў — у 1917 годзе. А скончыліся, калі памёр Сталін — у 1953-м. Дасьледчыкі мяркуюць, што іх зазналі як мінімум 600 тысяч чалавек. Паводле іншых ацэнак, гэтая лічба дасягае 1,4 мільёна. Але дакладная колькасьць невядомая — КДБ дагэтуль не раскрыў архівы.

Паводле розных падлікаў, ад 30 да 250 тысяч чалавек карнікі НКВД расстралялі з 1937 па 1941 гады ў Курапатах — лясным масіве пад Менскам.

Радыё Свабода

ГІСТОРЫЯ

БЕШАНКОВІЧЫ 107 ГАДОЎ ТАМУ

14-га мая 1911 года адбылася Трэцяя экскурсія з серыі арганізаваных Віцебскай губернскай архіўнай камісіяй. Кіраваў экскурсійным працэсам ганаровы член архіўнай камісіі Пётр Мацвеевіч Красавіцкі — краязнаўца, педагог, садоўнік-аматар і доктар медыцыны.

У 1906 годзе ён набыў хутар Саломінка каля Бешанковічаў, дзе ў вёсцы Дабрыгоры заклаў парк і сад плошчай каля 10 гектараў, у якім расло каля 30 відаў і формаў розных дрэваў.

Параход «Атлет» для падарожжа з Віцебска ў Бешанковічы прадаставіў кіраўнік параходствам З.Струнскі «у бязвыплатнае карыстанне камісіі». Запісалася на экскурсію больш за 60 чалавек.

Канчатковая мэта паездкі — мястэчка Бешанковічы Лепельскага павета. З'яўленне экскурсантаў на ўпрыгожаным параходзе пад гукі вайсковага аркестра, вядома, перапалохала мясцовае насельніцтва. Яшчэ здалёк можна было заўважыць, як па ўсяму схілу высокага берага стаяў натоўп люду ў чаканні парахода. Аб прыбыцці сяброў вучонай архіўнай камісіі жыхары несумненна, былі абвешчаны загадзя, бо параходная прыстань была прыбраная зелянінай і сцягамі, усюды панаваў парадак. Ні штурханіны, ні цісканіны сярод гледачоў не назіралася.

Каля 7 гадзін вечара параход прычаліў да бешанковіцкай прыстані. Ініцыятар паездкі У.Кадыгробаў сышоў на прыстань і вітаў прадстаўнікоў мястэчка, запрасіў іх на параход з тым, каб разам пераправіцца на другі бок ракі і агледзець французскія акопы, якія захаваліся ад вайны 1812 года. Гэтая прагулка заняла не болей за паўгадзіны. Пасля чаго ўсе сфатаграфаваліся — многія з экскурсантаў мелі пры сабе фотаапараты.

Тады Пётр Красавіцкі пачаў свой аповяд:

— Калі і кім заснавана мястэчка Бешанковічы — дакладна не вядома. Але ўжо ў XV стагоддзі кароль Казімір у памяць пра выратаванне сваёй жонкі ад ўтаплення, 20-га ліпеня, у дзень прарока Ільлі, загадаў пабудаваць у гэтых ваколіцах (гэтак жа, як у Віцебску і Вележы) царкву ў імя прарока Іллі.

У XVII стагоддзі Бешанковічы належалі Сапегам. У 1634 годзе кароль Уладзіслаў IV даў Бешанковічам Магдэбургскае права. Пад 1650-м Казімір Леў Сапега пабудаваў тут касцёл.

У канцы XVII і ў пачатку XVIII стагоддзяў Бешанковічы належалі князям Агінскі. У XVIII стагоддзі знаходзіліся ўжо ў руках графа Храптовіча.

У мястэчку звяртае на сябе ўвагу Міхайла-Архангельская царква, пабудаваная ў 1789 годзе, мяркуючы па фундуцыйнаму запісу ад 11-га лістапада. Па кліравых запісах царква гэтая значыцца пабудаванай раней — ў 1786 годзе. Архітэктура храма простая — у выглядзе «карабля» са званіцай пры ўваходзе і маленькай галоўкай ў цэнтры будынка. Як глаўка, так і званіца — заходняга стылю. Абшыўка — вертыкальна пастаўленымі дошкамі. Унутры царквы звяртае на сябе ўвагу вісячая шаты над пасадам і ікона Мікалая Цудатворца, якая адносіцца па характары пісьма і аздаблення да канца XVII ці пачатку XVIII стагоддзя.

З іншых храмаў, але ўжо найпозняга часу, у самым цэнтры мястэчка красуецца Ільінская мураваная царква 60-х гадоў XIX стагоддзя. У ёй захаваліся старадаўнія іконы прарока Іллі і Божай Маці, якія адносяцца прыблізна да пачатку XVIII або канца XVII стагоддзя.

Бешанковічы ўбылы час былі вядомыя сваёй кірмашом — ён праходзіў ад 29-га чэрвеня па 24-га ліпеня. Мелі чатыры парафіяльных храмы: Ільінскі і Петрапаўлаўскі (супраць касцёла) — уніяцкія і два праваслаўных — Міхайлаўскі і Нікольскі (за ракой). Вось усе выбітнасці, змешчаныя ў самым мястэчку.

За мястэчкам, на левым беоазе Дзвіны, на тым месцы, дзе 16-га верасня 1822 года імператар Аляксандр Першы рабіў агляд гвардыі, узвышаецца невялікі ў выглядзе абеліска помнік. Сюды пасля агляду французскіх акопаў прыбылі ўдзельнікі экспедыцыі.

Ад помніка экскурсанты накіраваліся ў палац графа Храптовіча-Бутенева, у якім, як казаў надпіс на мармуровай дошцы, у 1708 годзе быў Пётр І, у 1812 годзе быў імператар Напалеон І, а ў 1822 годзе Аляксандр І.

Пакой, які служыў Напалеону спальняй, з ложкам і ўсім становішчам захаваўся ў недатыкальнасці. Аднак аўтар нататак у тым засумняваўся: занадта ўжо новая абіўка на мэблі, узорны усюды парадак і ахайнасць, чысценькія, нядаўна вымытыя фіранкі над ложкам.

З балкона гэтага старадаўняга палаца адкрываецца цудоўны від на раку Дзвіну, якая вузенькай палоскай ледзь прыкметна блішчыць удалечыні на гарызонце. Перад домам раскінулася шырокая плошча, абсаджаная велічэзнымі кустамі квітнеючага бэзу. А далей, з аднаго боку, цягнуцца векавыя дрэвы. Экскурсанты, слухаючы салаўёў і прагна убіраючы цуднае духмянае паветра, доўга любаваліся гэтай карцінай. Ніхто не хацеў сыходзіць з балкона.

Познім вечарам, калі ўжо зусім змерклася, усіх запрасілі на абед. Сталы сервіравалі ў парку, ля самай веранды палаца. Тосты змяняліся адзін за адным. Шмат было сказана і выслухана цёплых слоў і прывітанняў як па адрасе прыбыўшыхі гасцей, так і ветлівых гаспадароў. «У зыходзе 11-й гадзіны былі пададзеныя экіпажы, ласкава прадастаўленыя эканоміяй графа Храптовіча-Буценева гасцям для пераезду на спектакль.

Да таго часу ля пад'езда палаца стала з паходнямі для прывітання экскурсантаў мясцовая вольна-пажарная дружына, якая звяртала на сябе ўвагу малайцаватай выпраўкай. Спектакль быў арганізаваны спадарыняй Еляноўскай. Збор з яго прызначаўся на ўзмацненне фонду на помнік Айчыннай вайны ў Віцебску, які будаваўся па ініцыятыве Віцебскай вучонай архіўнай камісіі ».

Мясцовыя аматары драматычнага мастацтва ставілі на гэты выпадак п'есу Я.Чырыкава "На двары ў флігелі". Сцэна і зала для гледачоў былі прыстасаваныя ў пажарным дэпо.

Праслухаўшы першы акт п'есы, экскурсанты адправіліся на параход, які адышоў з Бешанковічаў каля гадзіны ночы. Гучнае «ўра» было развітальным прывітаннем жыхарам, якія сабраліся на беразе, каб праводзіць экскурсантаў.

Маса разнастайных уражанняў, сардэчны прыём бешанковіцкага насельніцтва, прыўзняты настрой — усе гэта прымусіла цалкам забыцца на тыя нязручнасці, якія, хоцькі-няхоцькі, па дарозе назад у Віцебск, мусілі былі перанесці экскурсанты, асабліва тыя, якія прывыклі рабскі падпарадкоўвацца умовам звычайнага жыцця. Вяртанне дахаты —гэта той маленькі мінус, які, верагодна, утрымаў ад гэтай цікавай паездкі не адзін дзясятак асобаў. Аднак, прага ведаў, любоў да роднай гісторыі такія моцныя, што ўладкаванне падобных экскурсій як найчасцей вельмі пажадана для многіх.

М.Васільеў па матэрыялах "Экскурсіі Віцебскай вучонай архіўнай камісіі ў мястэчка Бешанковічы 14-га мая 1911 года»

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

«ЖЭСТАЧАЙШАЕ ЎЖЭСТАЧЭННЕ»

Другая палова 2017 года прайшла ў Беларусі пад знакам разняволення дзелавой ініцыятывы. У поўнай адпаведнасці з даўно ўсталяванай адміністрацыйнай традыцыяй, добрыя намеры былі аформленыя ў выглядзе пакета дакументаў — двух дэкрэтаў і сямі ўказаў адзінага палітыка (АП).

На двары жнівень. Самы час падвесці першыя вынікі разняволення, але арганізатары кампаніі рабіць гэта не спяшаюцца. Зразумець іх нескладана. Не да таго ім цяпер. Яны занятыя распрацоўкай чарговых дэкрэтаў і ўказаў. Больш адказнай працы ў рамках беларускай мадэлі няма, дый не прадбачыцца. Да яе дапускаюцца толькі высокакваліфікаваныя спецыялісты, адданыя дзяржаве, здольныя на ўзроўні інтуіцыі прадбачыць і апярэджваць чарговыя зігзагі генеральнай лініі. Мінулым яны не жывуць, бо на яго аналіз не застаецца ні часу, ні сіл. Вось і давялося мне ўзяць ініцыятыву ва ўласныя рукі.

Працей за ўсё падвесці вынікі з дапамогай пошукавіка «самай салідная газеты» краіны. Вынікі пошуку адлюстраваны ў табліцы. Яны апынуліся чаканымі. Калі за 2017 год у «Советской Белоруссии» было апублікавана 59 артыкулаў, якія змяшчаюць фразеалагізм «разняволенне дзелавой ініцыятывы», дык за першую палову 2018-га — толькі 7! Прычым, чатыры з сямі — у студзені. Апошні ж раз артыкул з такім папулярным летась фразеалагізмам быў апублікаваны 26 красавіка.

Вікіпедыя вызначае моду як сукупнасць звычак, каштоўнасцяў і густаў, прынятых у пэўным асяроддзі ў пэўны час. У канцы мінулага года на верхніх паверхах уладнай вертыкалі ў модзе былі размовы пра разняволенне дзелавой ініцыятывы. Тон, натуральна, задаваў АП. Сваё бачанне праблемы ён, у прыватнасці, выклаў 11 красавіка падчас рабочай паездкі ў Гомельскую вобласць: «У бліжэйшы час мы прымем рэвалюцыйныя рашэнні па прадпрымальніцтву, бізнесу — па разняволенні бізнесу. <...> Прыйшоў — заяву пакінуў, што хочаш займацца гэтай справай, у падатковай зарэгістраваўся ды пайшоў працаваць. Пажарныя, санстанцыя — усё да мінімуму будзе скарочана».

Рэвалюцыйныя рашэнні былі прынятыя, а як наконт рэвалюцыйных вынікаў? Колькасць суб'ектаў гаспадарання на 1 ліпеня ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года павялічылася ў Беларусі на 1,6%, а колькасць індывідуальных прадпрымальнікаў скарацілася на 0,3%. Ці можна такую статыстыку лічыць рэвалюцыйнай? Не ўпэўнены, аднак і адкрыта правальнай назваць яе нельга.

Святое месца пустым не бывае

«Мода не проста робіць жанчын прыгожымі, яна дае ім упэўненасць у сабе», — сцвярджае французскі мадэльер Іў Сэн-Ларан. А як наконт палітыкаў? Палітыка — царства мужчын, тым не менш прытрымліванне палітычнай моды таксама спрыяе павышэнню ўпэўненасці ў сабе прадстаўнікоў моцнага полу (у выпадку Беларусі гаворку пра палітыка варта весці ў адзіночным ліку).

Выхад з моды публічных разваг на тэму «разняволення дзелавой актыўнасці» — працэс натуральны. Палохацца яго не варта, бо ў палітыцы святое месца пустым не бывае. Але што прыйдзе на змену «разняволенню»? Тут могуць быць розныя варыянты. Не выключана, што падказку мы можам знайсці ў прэс-рэлізе «Нарады па пытаннях сацыяльна-прававых гарантый дзяржслужачых і павышэння прэстыжу дзяржслужбы» ад 26 ліпеня.

Ключавыя словы прэс-рэлізу — назоўнік «ўжэстачэнне» і прыметнік «жэстачайшы». Абмяжуюся адным прыкладам: «Но люди и общество должны видеть, что президент тем самым предъявляет жесточайшие требования к госслужащим, а за это им полагается это, это и это. За нарушения уходишь с должности, идешь в тюрьму. Люди должны это все понимать. Поэтому сначала требования к госслужащему, которые он должен жесточайшим образом соблюдать и выполнять, а затем коврижки», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Калі меркаваць па дынаміцы артыкулаў у «Советской Белоруссии», якія змяшчаюць слова «жэстачайшы», слова гэта варта прызнаць неалагізмам, які сігналізуе пра чарговую змену адміністрацыйнага вектара. На працягу шасці гадоў артыкулы з яго згадваннем выходзілі з-пад «залатых пёраў» беларускай журналістыкі ў сярэднім не часцей чым тры разы на год. Мода на жорсткасць (галоўным чынам гаворка ідзе пра «жэстачайшыя» патрабаванні, «жэстачайшую» адказнасць і «жэстачайшы» парадак) стартавала ў 2016 годзе і з таго часу разгортваецца па нарастаючай.

Як вядома, у схільнасці да навукова-тэарэтычнай рэфлексіі АП яшчэ ні разу абвінавачаны не быў. Усе лёсавызначальныя для краіны і грамадства рашэнні ён прымае «ідучы ад жыцця», пра што сам неадназразова і заяўляў. Якія ж на гэты раз прычыны прымусілі яго перайсці ад разняволення дзелавой ініцыятывы да ўзмацнення жорсткасці патрабаванняў, што прад'яўляюцца чыноўнікам?

«Тебя посодют, а ты не воруй!»

…Савецкая мадэль у максімальнай ступені была пабудаваная паводле раздатачнага прынцыпу. Яе рынак функцыянаваў выключна з дадаваннем прыметніка «чорны». Ён паразітаваў на афіцыйным квазірынку і быў яго неад'емным элементам. Такая вось «салодкая парачка»!

Як тут ні прыгадаць героя Андрэя Міронава з кінафільма «Сцеражыся аўтамабіля», які гандляваў з-пад прылаўка імпартнай радыёапаратурай. Знакамітае абвінавачванне цесця: «А ты не крадзі!» варта прызнаць юрыдычна недакладным. Герой Міронава не краў. Ён спекуляваў, што не адмяняла актуальнасці яго бліжэйшай жыццёвай перспектывы — «Тебя посодют».

Перабудова, у тэрміналогіі Бяссонавай, — гэта пераход ад адміністрацыйнай раздачы савецкага ўзору да раздачы ліберальнай. Першае, што пры гэтым кідаецца ў вочы, — гэта пагалоўнае ўкараненне індывідуальных кантрактаў у сферы рэгулявання працоўных адносін. Барацьбу з дармаедамі варта разглядаць у якасці фінальнага акорда на шляху пераходу ад прыватнай працы да службовай.

Службовы кантракт — гэта не прыватны кантракт паміж двума рынкавымі суб'ектамі, дзе яны вызначаюць усе ўмовы самі. Службовы кантракт фіксуе бяспраўнасць прыватнай асобы, а калі апошняя ўсё ж здолее вырвацца з-пад навязаных працоўных адносін, то дзяржава адмаўляецца ад сваіх канстытуцыйных абавязацельстваў перад ёй.

Пераход да ліберальнай раздачы суправаджаўся адмовай ад жорсткага дырэктыўнага планавання зверху, калі кожнаму прадпісвалася, што і як рабіць на сваім працоўным месцы. У выніку самастойнасць ніжніх звёнаў істотна ўзрасла, але пры гэтым адэкватнага зніжэння жадання «парулiць» на верхніх кіраўнічых узроўнях не сфармавалася. «Самая галоўная складанасць гаспадарання, — адзначае Бяссонава, — гэта забяспечыць самастойнасць у рамках адзіных правілаў. Інакш кожны пачынае аптымізаваць лакальна пад сябе»….

Маштабныя праекты ў Беларусі — гэта за рэдкім выключэннем праекты дзяржаўныя. Таму адзіным суб'ектам, які адказвае за іх распрацоўку і рэалізацыю, быў і застаецца чыноўнік. Прынятыя ў канцы 2017 года пакет дакументаў, накіраваны на разняволенне дзелавой ініцыятывы, да іх дачынення не мае. Тут іншая логіка — логіка жорсткага кантролю. Але яна адмаўляецца працаваць, калі ад чыноўніка патрабуецца не выканаў-часць, а здольнасць «вызначаць стратэгічныя задачы і правільна ацэньваць наступствы рашэнняў, што прымаюцца».

Да чаго гэта прыводзіць на практыцы, наглядна прадэманстраваў прыклад з беларускай АЭС. Будаўніцтва першага энергаблока выйшла на завяршальную стадыю, а АП, паводле яго ўласнага прызнання, «да гэтага часу выразна ніхто не далажыў, як станцыя будзе ўбудаваная ў эканоміку краіны».

Сяргей Нікалюк
"Новы час"

САЦЫЯЛЬНАЯ МАДЭЛЬ

ДВОЙКА ЗЬ МІНУСАМ…

Паездка Аляксандра Лукашэнкі ў Аршанскі раён засьведчыла правал чарговага грандыёзнага мадэрнізацыйнага праекту.

А як прыгожа ўсё пачыналася!

21 красавіка 2017 году, выступаючы са штогадовым пасланьнем парляманту і беларускаму народу, Лукашэнка даручыў «падняць з руін і попелу ў бліжэйшы час» населеныя пункты Барань, Балбасава і Воршу. Ураду было загадана паказаць, «як у кароткі прамежак часу трэба разьвіваць буйны і вельмі складаны рэгіён», зрабіць Аршанскі раён узорна-паказальным. Каб затым на гэтым прыкладзе распрацаваць плян разьвіцьця іншых тэрыторый Беларусі. Такім чынам, Аршанскі раён павінен быў стаць лякаматывам рэгіянальнага разьвіцьця краіны.

Чаму менавіта Аршанскі раён быў абраны ў гэтай якасьці, Аляксандар Лукашэнка патлумачыў даволі дзіўна:

«Гэта не таму, што я там нарадзіўся. А таму, што там разьмешчана буйная ўстанова, якая ў народзе называецца „турма". І палова людзей, вызваляючыся, застаецца там. Вы разумееце, нікога не хачу пакрыўдзіць, што гэта за людзі. І як там „проста" працаваць».

То бок менавіта для тых, хто выйшаў з турмы, кіраўнік дзяржавы даручыў стварыць лепшыя ўмовы, чым для ўсіх астатніх грамадзян. Такі ў Беларусі прывілеяваны слой насельніцтва, такія прыярытэты.

Ураду было даручана цягам году (запомнім гэта!) істотна палепшыць сытуацыю ў Аршанскім раёне, а да 2020 году ўсе стратныя прадпрыемствы павінны правесьці мадэрнізацыю, стварыць новыя працоўныя месцы, наладзіць эфэктыўную працу і павысіць заробкі. Выконваючы загад, урад у траўні 2017 году правёў адмысловае пасяджэньне па гэтым пытаньні, былі вызначаны падыходы па кожным прадпрыемстве. У чэрвені таго ж году ўрадам быў прыняты комплексны плян першачарговых мер па разьвіцьці Аршанскага раёну да 2020 году. Дзеля гэтага былі выдзелены немалыя грошы «ў межах ліміту дырэктыўнага крэдытаваньня, устаноўленага для Банку разьвіцьця», ільготныя працэнты і іншае. Паводле кіраўніка Віцебскай вобласьці Мікалая Шарстнёва, сума датацый дзесяці раёнаў вобласьці роўная суме датацый, якія атрымлівае Аршанскі раён. Лукашэнка паабяцаў рэгулярна асабіста кантраляваць рэалізацыю гэтага праекту.

І вось праз год, 13 жніўня, кіраўнік Беларусі прыехаў у Воршу, каб паглядзець, як гэты населены пункт паводле яго мудрага рашэньня ператварыўся ў горад-сад. Наведаў чатыры прадпрыемствы. І што пабачыў?

Высьветлілася, што практычна ўсе прадпрыемствы раёну — праблемныя.

«Усё было зроблена саматужна, на скорую руку, а значыць, няякасна... Ня зроблена практычна нічога... Пакуль гэта ідыёцкае стаўленьне да майго даручэньня», — заявіў Лукашэнка на месцы.

І ацаніў працу на двойку зь мінусам. На нарадзе 14 жніўня старшыня Камітэту дзяржаўнага кантролю Леанід Анфімаў канстатаваў, што шэраг паказчыкаў у Аршанскім раёне нават ніжэйшыя, чым сярэднеабласныя.

«Ня любіце вы людзей, ня

(працяг на стар. 4)

САЦЫЯЛЬНАЯ МАДЭЛЬ

(пачатак на стар. №3)

любіце вы завод. Калі ўжо робіце тут нейкую паказуху, зрабіце бардзюр, але навошта ў траву класьці асфальт? Гэта што, культура? Вось за гэта чыноўнікаў і ненавідзіць часам народ — за вашы безалабернасьць і бязладзьдзе», — абурыўся ён.

Далей яшчэ цікавей: «Хіба гэта працоўныя месцы?! Вязьніца нейкая! Катаржныя людзі працуюць за 200 даляраў у месяц!» — абурыўся Лукашэнка ўмовамі працы работнікаў.

Што ж рабіць? Беларускі лідэр хутка знайшоў выйсьце: «Міністра сюды накіруем да цябе працаваць. У яго выбар адзін: ці турма, ці сюды». Гаворка ідзе пра міністра прамысловасьці Віталя Ваўка.

Лукашэнка даў даручэньне паставіць на гэты завод станкі з суседняга заводу «Чырвоны барацьбіт». Без кіраўніка дзяржавы дырэктары заводаў да гэтага дадумацца не маглі.

Сытуацыя на іншых прадпрыемствах, якія наведаў Лукашэнка, ня лепшая. Прыехаўшы ў ААТ «Тэхніка сувязі» ў горадзе Барань, ён заявіў: «Я бачу, вы наагул ня думалі над рашэньнем той задачы, якая была пастаўлена».

А потым здарылася ўвогуле нечаканка, якую кіраўнік дзяржавы пракамэнтаваў так:

«Вы не плянавалі, што я зайду ў ваш „туалет"... дзе ніхто ніколі не прыбіраў» (?!).

Вось такі атрымаўся ўзорна-паказальны раён. Хочацца сказаць, паказушны. З асфальтам, які кладуць у траву, з туалетам, які ніхто ніколі не прыбірае. Але ў гэтым ёсьць вялікі сымбалізм. Гэта і ёсьць сапраўдны ўзор беларускай правіцелі пэрыяду кіраваньня нязьменнага прэзыдэнта. Вынік функцыянаваньня беларускай сацыяльнай мадэлі імя Лукашэнкі. Перафразуючы словы вядомага анэкдоту, хочацца сказаць: гэта Радзіма, Аляксандар Рыгоравіч!

Меркаваньні, выказаныя ў блогах, перадаюць погляды саміх аўтараў і не абавязкова адлюстроўваюць пазыцыю рэдакцыі.

Валер Карбалевіч
"Радыё Свабода"

СПРАВА КОРЖЫЧА

«ЗАСТАВИЛИ ОТЖИМАТЬСЯ В ПРОТИВОГАЗАХ»…

На суде по делу о гибели рядового в Печах рассказали, как обращались с солдатами.

На скамье подсудимых трое сержантов — Евгений Барановский, Егор Скуратович и Антон Важевич. Им предъявлено обвинение по ч. 3 ст. 455 УК (Злоупотребление властью, повлекшее тяжкие последствия), ч.ч. 1, 2 ст. 430 (Получение взятки), ч. 1 ст. 205 (Кража). Военнослужащим грозит до 12 лет лишения свободы.

В первый день суда прокурор зачитал обвинение. Некоторые моменты просто шокируют.

По версии следствия, Барановский неоднократно получал взятки от солдат. Мобильники, которые он замечал у солдат, Барановский оставлял себе. Никому об этом не докладывал. «Молодые» вынуждены были просить у него свои мобильные «в аренду». За один сеанс связи Барановскому платили 30-40 рублей, пишет «Наша Ніва».

Александр Коржич также обращался к сержанту и также вынужден был платить.

Платили солдаты сержанту и за возможность сходить в магазин. Здесь налог брался товарами: растворимый кофе «3 в 1», вафли, сигареты, макароны «Роллтон» ... Все это, согласно следствию, шло сержанту Барановскому.

Всего Коржич купил продукты для Барановского на сумму 54 рубля, сообщает TUT.BY. Другие солдаты тоже ходили в магазин для сержанта, покупали ему булочки, семечки, чипсы, шаурму, пиццу. Всего он получил взяток на сумму в 314 рублей 85 копеек.

Одними деньгами не ограничивались. Барановский с еще одним сержантом, Скуратовичем, поднимали солдат и заставляли отжиматься. Таким образом «молодых» наказывали за недостаточно быстрое построение, плохо пришиты воротнички. Иногда парней поднимали и ночью с постели.

Во время отжиманий их нередко заставляли замирать на полусогнутых руках. Однажды за разговоры после команды «отбой» солдат подняли с постели и заставили отжиматься в противогазах. Один из них сначала отказался, но, получив несколько ударов от сержанта, все же начал отжиматься.

А за то, что подчиненный курил в туалете, заставил рядового вычистить унитаз, только перед этим Барановский вымазал его обувным кремом.

Сержант Егор Скуратович также, по версии следствия, брал с солдат продукты за разрешение сходить в магазин, брал деньги. Сдавал в аренду «изъяты» мобильники, заставлял «молодых» отжиматься.

Летом 2017 года Александр Коржич обратился к Барановскому с просьбой оградить его от нарядов и выполнения незаконных требований других сержантов. Сразу он передал обвиняемому 30 рублей, а затем передал еще 35 рублей, потому что Барановский был недоволен тем, что Коржич попал в стационар.

Систематические унижения, отбирания продуктов, формирование мнения о вседозволенности, беззаконности и коррумпированности побудило Коржича совершить акт самоубийства. Александра Коржича сержант бил шесть раз, нанося по 2–3 удара. По версии следствия, все это и привело к самоубийству Александра Коржича.

— Систематические унижения, отбирания продуктов, формирование мнения о вседозволенности, беззаконности и коррумпированности побудило Коржича совершить акт самоубийства. 27 сентября после выписки из госпиталя Коржич проследовал в подвальное помещение, где и повесился, — зачитал обвинение прокурор….

(скарочана)

"Салідарнасць"

СВАБОДА СЛОВА

ПОГРОМ НЕЗАВИСИМЫХ СМИ

Главное событие начала августа — «дело БелТА». Под предлогом несанкционированного подключения к информации главного информационного ресурса государства Следственный комитет провел обыски в офисе интернет-портала TUT.BY и информационного агентства БелаПАН, других ресурсов, в квартирах журналистов. Возбуждено уголовное дело, были задержаны на 1—3 суток больше десятка работников СМИ.

Сам факт воровства информации у БелТА выглядит как дурной анекдот. Зайдите ради интереса на сайт этого агентства (http://www.belta.by). Через две минуты у вас скулы сведет от скуки. Тем не менее, на этом основании власти начали облаву на главные независимые СМИ страны.

Очень сомнительны юридические основания этого дела. Статья 349 Уголовного кодекса Беларуси, которую вменяют журналистам, предполагает «несанкционированный доступ к информации... сопровождающийся нарушением системы защиты». Ее применяют в отношении хакеров, взламывающих компьютерные системы. В данном случае, судя по обнародованной информации, обвиняемые журналисты входили на сайт БелТА по паролям, полученным от коллег, работающих в государственных СМИ…

Операция имеет активное информационное сопровождение. В государственных медиа развернута кампания против независимых СМИ. Следственный комитет подробно описывает все обвинения, в то же время подозреваемые журналисты дали подписку о неразглашении тайны следствия. То есть выслушать версию обвиняемой стороны мы не можем.

Таким образом, не вызывает сомнений, что вся эта кампания носит политический характер, хоть и происходит под видом наказания за киберпреступление. Так ведь и лидеров профсоюза РЭП Геннадия Федынича и Игоря Комлика также судят не за профсоюзную деятельность, а за неуплату налогов. Такое нынче время на дворе.

Важно обратить внимание, что нападение произошло на два крупнейших независимых информационных ресурса. Интернет-портал TUT.BY имеет самое большое в Беларуси количество пользователей. БелаПАН — единственное в стране негосударственное информационное агентство. Такого масштаба репрессий против медиа у нас давно не было.

Каковы причины этого неожиданного «наезда» на независимые СМИ?

С начала года власти не скрывают своей обеспокоенности тем, что они потеряли контроль над белорусским информационным пространством. Государственные СМИ проиграли независимым медиа политическую борьбу в интернете. Белорусское телевидение не выдерживает конкуренции с российскими телеканалами. Поэтому предпринимаются лихорадочные меры, чтобы эту неприятную ситуацию поменять. Зимой Александр Лукашенко поменял трех редакторов главных государственных СМИ. Заблокировали «Хартию». Приняли новый, более жесткий закон о СМИ. Начали преследование гендиректора информационного агентства БелаПАН Алеся Липая. Генеральный прокурор Беларуси Александр Канюк анонсировал введение ответственности за ложную информацию в интернете. И вот новый виток репрессий против «нечестных» журналистов.

Поскольку власти не в состоянии создать эффективную альтернативу независимым СМИ, то они применяют самый простой, привычный и понятный для них способ борьбы с политическими оппонентами — заткнуть им рот. Нужно запугать не только сами негосударственные информационные ресурсы, но и комментаторов в социальных сетях, чтобы все они немного угомонились, спрятались, включили самоцензуру.

В среде политизированной публики доминирует версия, что непосредственным поводом для этой облавы стала фейковая информация о здоровье А. Лукашенко. А это уже покушение на святое. Личная жизнь, здоровье первой особы в Беларуси — сфера сакральная. Сработал политический инстинкт. И хоть бороться с медиа, с журналистами в эпоху интернета — неразумно, нерационально, но здесь многие вещи происходят инстинктивно, на уровне рефлекса. И тут использовали удобный повод: воровали информацию БелТА. Ага, попался, который кусался!

Каковы политические последствия этого погрома? Прежде всего, в очередной раз включен стоп-сигнал процессу условной либерализации. Причем, судя по всему, это не отдельный шаг, а устоявшаяся тенденция. «Дело профсоюза РЕП», «дело Алеся Липая», теперь вот «дело БелТА». Кто следующий? В СМИ появился термин: «азербайджанизация» Беларуси. (В Азербайджане практически придушили независимые СМИ.)

В экспертном сообществе обращают внимание на то, что репрессии против независимых СМИ происходят в момент обострения политического противостояния между Минском и Москвой. А оно, как обычно, сопровождается очередным всплеском информационной войны. Но проблема в том, что белорусские государственные СМИ проигрывают российским медиа, прежде всего, федеральным телеканалам.

Однако политическое руководство Беларуси считает угрозу своей власти со стороны независимых СМИ большей, чем опасность доминирования российских медиа. Отсюда и соответствующие ответные действия.

Репрессии против журналистов вызвали значительный международный резонанс. О событиях в Беларуси сообщили мировые СМИ, обеспокоенность выразили Совет Европы, Верховный представитель ЕС по вопросам внешней политики и политике безопасности Федерика Могерини, посольство США в Минске и т. д. То есть скандал вышел на международный уровень. И он, мягко говоря, не способствовал улучшению отношений между Беларусью и Западом.

То есть одновременно Минск вступил в период напряженных отношений и с Россией, и со странами ЕС и США. Что просто неразумно. Но так бывает, когда инстинкты вытесняют и подменяют политическую целесообразность.

Валерий Карбалевич

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 30.08.2018 у 16.40
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.